

فهرست مطالب

۲	معرفی نظام رتبه‌بندی شانکهای
۴	جدول ۱: رتبه و امتیاز ده دانشگاه برتر جهان
۵	جدول ۲: رتبه و امتیاز دانشگاه‌های برتر ایران

معرفی نظام رتبه‌بندی شانگهای – (ARWU)¹

• مقدمه

مؤسسه شانگهای جیائوتونگ از سال ۲۰۰۳، فعالیت خود را در زمینه ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی جهان آغاز نموده است. این مؤسسه در سال ۲۰۲۴ بیش از ۲۵۰۰ دانشگاه را بر اساس اطلاعات عملکردی آن‌ها در سال ۲۰۲۳، ارزیابی نموده و از این میان، نتایج ۱۰۰۰ دانشگاه برتر جهان را اعلام نموده است.

در ارزیابی این نظام، هر دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی که دارای جایزه نوبل، مدال فیلدز، پژوهشگران پرستند و یا مقالات انتشار یافته در مجلات Science & Nature باشد مورد بررسی قرار می‌گیرد. همچنین دانشگاه‌هایی که تعداد قابل ملاحظه‌ای مقالات نمایه شده در نمایه استنادی علوم (SCIE) و نمایه استنادی علوم اجتماعی (SSCI) را دارا هستند نیز در ارزیابی لحاظ می‌شوند. این مؤسسه عملکرد مؤسسات را در سه قالب کلی، زمینه‌ای و موضوعی رتبه‌بندی می‌کند. لازم به ذکر است شاخص‌های ارزیابی و روش‌شناسی هر کدام از انواع ارزیابی‌ها متفاوت از یکدیگر می‌باشد.

• شاخص‌های ارزیابی کلی

(۱) کیفیت آموزش

(۱-۱) Alumni: تعداد فارغ‌التحصیلان برنده جایزه نوبل و برنده فیلمدال (وزن ۱۰٪)

فارغ‌التحصیلان به افرادی اطلاق می‌شود که یکی از مدارک کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری را از دانشگاه مورد مطالعه دریافت کرده باشند.

- اگر فردی در بیش از یک مقطع تحصیلی از یک دانشگاه فارغ‌التحصیل شده باشد، در امتیازدهی، آن دانشگاه فقط یک‌بار لحاظ می‌گردد.

- اطلاعات شاخص فوق از سایت‌های <http://nobelprize.org> و <http://www.mathunion.org> استخراج می‌گردد.

(۲) کیفیت اعضای هیات علمی

(۱-۲) Award: تعداد اعضای هیات علمی برنده جایزه نوبل در فیزیک، شیمی، پزشکی، اقتصاد و برنده فیلمدال در ریاضیات (وزن ۲۰٪)

- اعضای هیات علمی بایستی در زمان برنده شدن جایزه نوبل در مؤسسه مشغول به کار بوده باشند.

- اگر برنده جایزه در چند مؤسسه مشغول باشد، امتیاز دریافتی بین مؤسسات تقسیم می‌شود. همچنین چنانچه جایزه مربوط به چند نفر باشد براساس سهم فعالیتشان امتیاز بین ایشان تقسیم می‌گردد.

- اطلاعات شاخص فوق از سایت‌های <http://nobelprize.org> و <http://www.mathunion.org> استخراج می‌گردد.

(۲-۲) HiCi: تعداد محققان پرستند (وزن ۲۰٪)

¹ Academic Ranking of World Universities

برای محاسبه شاخص HiCi در رتبه‌بندی ۲۰۲۴ دانشگاهی، از فهرست محققان پراستناد منتشر شده در نوامبر ۲۰۲۳ استفاده شده است.

- اطلاعات شاخص فوق از سایت <https://clarivate.com/hcr/> استخراج می‌گردد.

۳) مقالات پژوهشی

۱-۲) N & S: تعداد مقالات چاپ شده در مجلات علوم و طبیعت (وزن ۲۰٪)

تعداد مقالات چاپ شده در زمینه علوم و طبیعت بین سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳ برای این شاخص در نظر گرفته می‌شود. به منظور تشخیص همکاری نویسندگان، وزن ۱۰۰ درصد برای نویسنده مسئول، ۵۰ درصد برای نویسنده اول، ۲۵ درصد برای نویسنده بعدی و ۱۰ درصد برای دیگر نویسندگان لحاظ می‌شود. صرفاً مقالات از نوع "Article" در این ارزیابی محاسبه می‌گردند.

- اطلاعات شاخص فوق از سایت <http://www.webofscience.com/> استخراج می‌گردد.

۲-۳) PUB: تعداد مقالات نمایه شده در نمایه استنادی علوم (SCIE) و نمایه استنادی علوم اجتماعی (SSCI) (وزن ۲۰٪)

صرفاً مقالات از نوع "Article" در این ارزیابی محاسبه شده و تعداد کل مقالات نمایه شده در سال ۲۰۲۳ را شامل می‌شود.

- اطلاعات شاخص فوق از سایت <http://www.webofscience.com/> استخراج می‌گردد.

۴) PCP: سرانه عملکرد علمی مؤسسه (وزن ۱۰٪)

امتیاز وزنی پنج شاخص ذکر شده در بالا بر تعداد اعضای هیأت علمی تمام وقت تقسیم می‌شود. اگر امکان دستیابی به اعضای هیأت علمی تمام وقت یک مؤسسه وجود نداشته باشد از امتیاز وزنی سایر شاخص‌ها استفاده می‌گردد.

- اطلاعات مربوط به تعداد اعضای هیأت علمی تمام وقت، از سازمان‌های ملی مانند National Ministry of Education، National Bureau of Statistics، National Association of Universities and Colleges گردآوری می‌گردد.

• نحوه امتیازدهی در ارزیابی کلی

پس از مقداردهی شاخص‌ها برای هر دانشگاه، به دانشگاهی با بالاترین مقدار شاخص، امتیاز ۱۰۰ و به مابقی دانشگاه‌ها درصدی از ۱۰۰ اختصاص داده می‌شود. در صورت نیاز از تکنیک‌های آماری استاندارد جهت تعدیل شاخص‌ها استفاده می‌شود.

منبع: سایت نظام رتبه‌بندی دانشگاهی: <http://www.shanghairanking.com>

جدول ۱: رتبه و امتیاز ده دانشگاه برتر جهان

رتبه	نام دانشگاه	نام کشور	رتبه ملی	امتیاز کلی	امتیاز در هر شاخص					
					Alumni	Award	HiCi	N&S	PUB	PCP
۱	دانشگاه هاروارد	ایالات متحده آمریکا	۱	۱۰۰	۱۰۰	۹۷,۱	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۸۵,۷
۲	دانشگاه استنفورد	ایالات متحده آمریکا	۲	۷۵,۶	۴۵,۳	۸۸,۱	۷۳,۱	۸۳,۹	۷۳,۱	۵۹,۶
۳	مؤسسه فناوری ماساچوست (MIT)	ایالات متحده آمریکا	۳	۶۹,۵	۷۱,۹	۸۲,۸	۵۵,۲	۷۰,۸	۵۹,۱	۷۳,۶
۴	دانشگاه کمبریج	انگلیس	۱	۶۷,۸	۷۸,۲	۹۰,۸	۴۵,۱	۵۹,۸	۶۷,۲	۶۰,۶
۵	دانشگاه کالیفرنیا، برکلی	ایالات متحده آمریکا	۴	۶۲	۶۵,۳	۷۶,۵	۴۶,۹	۶۲,۸	۵۷,۱	۵۵,۵
۶	دانشگاه آکسفورد	انگلیس	۲	۶۰	۴۹,۵	۵۹,۷	۵۱,۳	۵۷,۲	۷۷,۱	۴۷,۹
۷	دانشگاه پرینستون	ایالات متحده آمریکا	۵	۵۸,۸	۶۱,۲	۱۰۰	۲۶	۵۱,۳	۴۲,۳	۷۵,۳
۸	مؤسسه تکنولوژی کالیفرنیا	ایالات متحده آمریکا	۶-۷	۵۵,۱	۵۵,۷	۶۳,۴	۲۹,۸	۵۷,۹	۴۱	۱۰۰
۸	دانشگاه کلمبیا	ایالات متحده آمریکا	۶-۷	۵۵,۱	۵۹,۴	۶۳,۲	۴۲,۷	۵۱,۹	۶۷	۳۱,۶
۱۰	دانشگاه شیکاگو	ایالات متحده آمریکا	۸	۵۴,۴	۵۹	۸۴,۵	۳۲,۵	۴۴,۹	۵۳	۴۴,۲

جدول ۲: رتبه و امتیاز دانشگاه‌های برتر ایران *

امتیاز در هر شاخص						رتبه جهانی	نام دانشگاه	ردیف
PCP	PUB	N&S	HiCi	Award	Alumni			
۱۸,۴	۴۲,۵	۳,۸	۰	۰	۱۱,۶	۴۰۱-۵۰۰	دانشگاه تهران	۱
۱۳,۲	۳۰,۱	۳,۵	۶,۵	۰	۰	۶۰۱-۷۰۰	دانشگاه تربیت مدرس	۲
۱۲	۲۶,۳	۲,۵	۰	۰	۱۴,۷	۷۰۱-۸۰۰	دانشگاه صنعتی شریف	۳
۱۱,۵	۲۷	۲	۰	۰	۰	۹۰۱-۱۰۰۰	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۴
۱۲,۳	۲۸,۹	۰	۰	۰	۰	۹۰۱-۱۰۰۰	دانشگاه علم و صنعت ایران	۵
۱۱,۵	۲۷,۱	۱,۴	۰	۰	۰	۹۰۱-۱۰۰۰	دانشگاه تبریز	۶

* صرفاً دانشگاه‌های تابع وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مدنظر می‌باشند.

۵

معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع